

HAYVANCILIK İSTATİSTİKLERİ

Prof.Dr. Aytaç AKÇAY

İSTATİSTİK NEDİR?

İstatistik doğru bir şekilde veri toplama ve verileri bilgiye dönüştürme bilimidir. İstatistik, verilerden öğrenebilmeyi, gözlemleri bilgiye dönüştürmeyi sağlar. Böylece, istatistiksel teknikler, belirsizliklerin varolduğu bir dünyada, bu belirsizlikleri temelde olasılık kavramı aracılığı ile kontrol altında tutar ve gözlemleri bilime dayalı bilgi ve yorum verir hale getirir. Pek çok ekonomik, sosyal, politik ve askeri kararlar alınırken, istatistiksel tekniklerle üretilmiş olan bilgiler göz önünde bulundurulur.

Örneğin; Yeni bir ilacı piyasaya sürmeye karar vermeden önce, ilacın hastalığın iyileşme sürecine etkisi ve yan etkileri gibi önemli özellikleri ortaya konur, bunu yapmak ise ancak istatistiksel deney düzeni ile elde edilen gözlemler ve bu gözlemlerin istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilmeleri ile mümkündür.

İSTATİSTİĞİN TANIMI

- Günümüzde artan rekabet koşulları ve teknolojik gelişmeler bireyleri, işletmeleri ve ülkeleri çeşitli konularda verecekleri kararlarla ilgili olarak verileri toplamaya ve bunları analiz etmeye zorunlu kılmaktadır. İşte gerek verilerin toplanması gerekse toplanan verilerin analiz edilmesi ve verilecek kararlarda kullanılması istatistiğin önemini ortaya koymaktadır.
 - İstatistik sözcüğünün kökeni konusunda kesin bir görüş birliği yoktur. Bazı bilimciler sözcüğün Latince'de “devlet ve durum” anlamına gelen status kelimesinden, ya da Yunanca “gözlem” anlamına gelen “statizien” kelimesinden türemiştir.
-

İSTATİSTİĞİN UYGULAMA ALANLARI

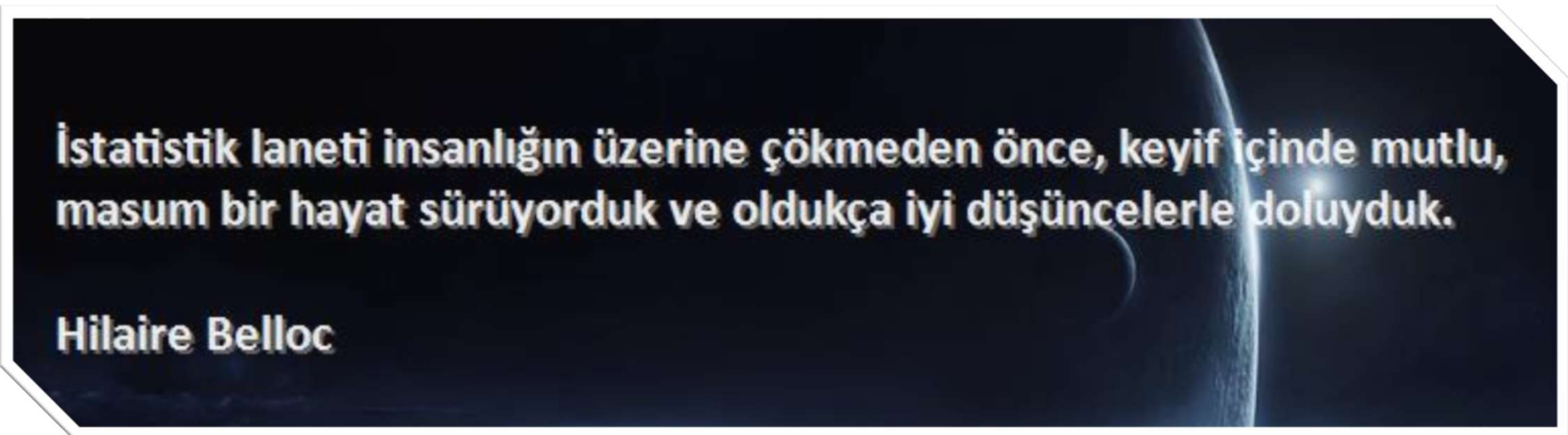
- İstatistiksel yaklaşımlar ve yöntemlerin ihtiyaç duyulduğu ve uygulandığı alanlar çok geniştir.
 - **Genetik, Biyoloji, Tarım, Tıp, İlaç Yapımı, Halk Sağlığı, Çevre Bilimleri, Ekonomi, Finans, Eğitim, Psikoloji, Sosyoloji, Pazarlama, Spor, Mühendislik.**
 - Örneğin, göldeki tuzluluk oranının göldeki canlıların yaşamına etkisi, belli bir kanser türüne dair riski artıran çevresel ve genetik faktörlerin bulunması, futbolda futbolcuların ve takımların genel performanslarının ölçülmesi, borsa hareketliliğine dair günlük tahminler vb. pek çok alandaki pek çok soru istatistiksel veri toplama ve analizi aracılığı ile açıklığa kavuşur.
-

İSTATİSTİĞİN TANIMI

İstatistikle ilgili çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bunlardan bazıları da bilim dışı, ciddiyetsiz tanımlardır.

- **Louis Brandeis:** Üç çeşit yalan vardır; yalan, kuyruklu yalan, istatistik.
- **Leonard H. Courtney:** Ölüm sahiciliğini yitiriyor kayıplar istatistiklere, çatışmalar haberlere dönüştüğünde.
- **Elif Şafak:** İstatistik mini eteğe benzer; çok şey gösterir ama asıl görünmesi gerekeni asla göstermez.
- **Alex Ferguson:** İstatistik bikiniye benzer. Ortaya çıkardığı şeyler müstehcen, gizledikleri ise hayatidir.
- **Aaron Levenstein:** Bir insanın ölümü trajiktir, on insanın ölümü dramatiktir, bir milyon insanın ölümü ise sadece bir istatistiktir.
- **Josef Stalin:** İstatistiği hep yutması zor, sindirmesi imkansız bulmuşumdur. Hatırlayabildiğim tek şey, kilisede yatmaya gidenlerin tümünün uç uca uzatılması halinde çok daha rahat edecekleri.
- **Martha Taft:** İstatistik: Cehaletin matematiksel teorisi.
- **Morris Kline:** Tüm modeller yanlıştır, ama bazı modeller faydalıdır.

Bu tanımlar istatistiğin işe yaramadığını değil, her şeyin istatistikle kanıtlanamayacağını vurgulamaktadır.

İstatistik laneti insanlığın üzerine çökmeden önce, keyif içinde mutlu, masum bir hayat sürüyorduk ve oldukça iyi düşüncelerle doluyduk.

Hilaire Belloc

Rakamlar yalan söylemez, fakat yalancılar rakam söyler.

Örneğin,

- *Çölde Ortalama sıcaklık $20C^{\circ}$ dir. Bir çöle üstündeki bir tişörtle giden bir kişi yanılır. Çünkü çölde sıcaklık gündüz $50C^{\circ}$ 'ye çıkmakta, gece ise $-10C^{\circ}$ 'ye düşmektedir.*
- *Denizde boğulma ile dondurma yeme arasında çok kuvvetli bir ilişki vardır.*